

Korte samenvatting presentatie van Jan Spijkerboer over “ De toepassing van het instrument van de onteigening voor recreatie en natuur: “ enkele praktijkvoorbeelden” “ tijdens symposium over het O-woord georganiseerd door Landwerk op 26 juni 2008 in de Reehorst in Ede.

Graag wil ik u in deze presentatie meenemen in enkele praktijkvoorbeelden waarbij het onteigeningsinstrument is toegepast voor de onteigening van gronden ten behoeve van natuur. In mijn vorige functie bij de Dienst Landelijk Gebied in de provincie Zuid Holland heb ik veel ervaring opgedaan met onteigeningen ten behoeve van recreatie en natuur.

Onteigening is een uiterst middel. Artikel 14 van de Grondwet zegt daarover:

Onteigening kan alleen geschieden in het algemeen belang en tegen vooraf verzekerde schadeloosstelling, een en ander naar bij of krachtens de wet te stellen voorschriften.

Van groot belang voor het inzetten van dit instrument is dat het nut(het algemeen belang, veelal natuurbestemming in het bestemmingsplan) , noodzaak en urgentie aangetoond wordt.

Onteigenen voor recreatie en natuur is niet uniek. In de afgelopen jaren zijn er diverse Koninklijke Besluiten voor onteigening geslagen. Ten behoeve van recreatiegebieden in de provincies Zuid Holland, Noord Holland, Utrecht en Noord Brabant. Voor natuur in de provincies Zuid Holland en Utrecht. In de meeste gevallen op basis van titel VII(landinrichting) van de Ontheigeningswet maar ook via titel IV (ruimtelijke ordening) van de Ontheigeningswet.

Graag wil ik enkele onteigeningen ten behoeve van natuur nader belichten.

In de herinrichting Driebruggen, ten oosten van Gouda ging het om een gebied van in totaal 250 ha waarvan ca. 52 ha alleen via volledige schadeloosstelling/ontei gening aangekocht kon worden. Het betrof hier voornamelijk huiskavels die niet uitgeruild konden worden via een Plan van Toedeling.

Het ging hier om 16 eigenaren waarvan er één eigenaar heeft gekozen voor zelfrealisatie via de zogenaamde Subsidieregeling Natuur 2000 en één eigenaar alleen via een gerechtelijke onteigening kon worden verworven. Het ging hier om een zomerwoning aan de Reeuwijkse Plassen. Het Koninklijk Besluit is van 7 september 2000(gemeente Reeuwijk) en 10 oktober 2000(gemeente Oudewater)

In de herinrichting Ouddorp West op het eiland Goeree in de provincie Zuid Holland was het gebied de Enden wel gelegen in de herinrichting Ouddorp West maar niet binnen de blokgrens. Het uitruilen via het plan van toedeling was dan ook niet mogelijk.

Het ging hier om 5 eigenaren met een totale oppervlakte van 8 ha. Het waren allemaal veldkavels waar hoogwaardige landbouw op plaatsvond. Teelt van sjalotten etc. In goed overleg met de betrokkenen zijn alle percelen minnelijk verworven. Het Koninklijk Besluit is van 18 maart 2005(gemeente Goedereede).

Tenslotte wil ik nog enkele praktijkvoorbeelden noemen waar op basis van een gemeentelijk bestemmingsplan een onteigeningsbesluit is uitgevoerd of wordt voorbereid.

In de gemeente Leusden ten oosten van Amersfoort is op 24 augustus 2007 een Koninklijk Besluit tot onteigening geslagen voor een gebied waarbij sprake is van diverse functie(natuur,

recreatie, waterberging en sportvelden). De gemeente heeft zelf de onteigening ingezet via een raadsbesluit. Het bestemmingsplan is recent grotendeels goedgekeurd door de Raad van State. Het gaat hier om 8 eigenaren en ongeveer 35 ha natuur/recreatie.

In de gemeente Schiedam is nu de administratieve onteigening in procedure voor 2 eigenaren en 1 pachter. Het initiatief is genomen door de Reconstructiecommissie Midden Delfland. Op basis van artikel 87 van de Onteigeningswet is deze onteigening ingezet. De verwachting is dat binnenkort het onteigeningsbesluit zal worden gepubliceerd.

Mijn conclusie is dat:

1. Onteigening voor natuur kan en is al toegepast
2. Onteigening vraagt een zorgvuldige voorbereiding en uitvoering
3. Beroep op zelfrealisatie is kansrijk maar zal niet altijd worden gehonoreerd
4. Er is nog geen ervaring met onteigening via de WILG wel op basis van Landinrichtingswet

Jan Spijkerboer
26 juni 2008

Vereniging Natuurmonumenten
's Graveland